

17.06.2024

Pöytäkirjanote tarkas-
tamaton

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Ympäristöministeriö
PL 35 (Aleksanterinkatu 7)
00023 VALTIONEUVOSTO

§ 399

Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esityk- seksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamiseksi

HEL 2024-006071 T 03 00 00

VN/23928/2023

Päätös

Kaupunginhallitus antoi ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamiseksi seuraavan lausunnon:

Ympäristönsuojelulain tulee tehostaa ympäristöä pilaavan toiminnan vaikutusten arviointia ja huomioon ottamista kokonaisuutena. Ministeriön tulee ensi sijaisesti osana lainsäädännön kehittämistä selvittää miten lumenvarastointi ja -käsittelypaikat Suomessa ylipäättään täyttävät ympäristönormit ja mitä ympäristövaikutuksia erilaisista lumen varastointi- ja käsittelyratkaisuista aiheutuu.

Helsingin kaupungin lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuudella pyritään kaupungin strategian mukaisesti kunnianhimoiseen ilmasto- vastuuseen ja luonnonsuojeluun. Hankekokonaisuus tukee kaupungin hiilineutraalisuutta vuodelle 2030 vähentämällä päästöjä.

Helsinki kannattaa ympäristönsuojelulakiin ehdotettua muutosta lumen merikaadon täysimääräisen kieltämisen osalta. Lakiin ehdotettuja siirtymäaikoja on syytä kuitenkin arvioida jatkovalmistelussa.

Helsingin kaupunki on tehnyt päätöksen hankekokonaisuudesta, joka tähtää lumen mereen kaadon lopettamiseen ja Helsingin omissa ympäristönsuojelumääräyksissä on määräyksiä kaikkien lumenvastaanottoaikojen ympäristövaikutusten lieventämiselle. Helsingin ympäristönsuojeluviranomaisen arvion mukaan vaikutukset vesistöön voivat olla pahimmillaan suuremmat maalle sijoitetuilla lumenvastaanottoaikoilla kuin Hernesaaren lumenvastaanottoaika, joh-

17.06.2024

Pöytäkirjanote tarkas-
tamaton

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

tuen siitä, että maalla sijaitsevilta paikoilta epäpuhtauksia voi kulkeutua herkkiin pienvesistöihin.

Ympäristöministeriön oma arvioreportti nostaa meren kaadon ongelmien joukosta erityisesti imagohaitan, mutta ei arvioi vaikutuksia meren tilaan merkittäviksi.

Lumen vastaanottoaikoilta ei lähtökohtaisesti laissa edellytetä ympäristölupaa.

Helsingin kaupunki katsoo, että ympäristönsuojelulakia tulisi lumen mereen kaadon kieltämisen lisäksi päivittää siten, että pysyville maalla sijaitsevilta lumen vastaanottoaikoilta edellytetään ympäristölupaa, jolloin myös kaikkien eikä vain yhden lumenvastaanottoaikojen vaikutuksia voitaisiin lieventää.

Ympäristönsuojelulain muutoksen tulee myös tulevaisuudessa mahdollistaa lumen merikaato varakeinona runsaslumisten jaksojen aikana liikenneturvallisuuden varmistamiseksi. Varakeinona lumen merikaatoon voidaan edellyttää kohteeseen ympäristölupa, jossa on tiukat lupamääräykset.

Seuraavassa on taustoitettu lumenhallinnan nykytilaa Helsingissä sekä esitetty tarkemmat perustelut kielteiselle näkemykselle ehdotetuista lainsäädäntömuutoksista lumen mereen kaatamista koskevan kiellon ja sen siirtymäaikaosien osalta.

Lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuus

Helsingin kaupungin kaupunginhallitus hyväksyi 9.10.2023 § 605 lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden vuosille 2023–2033 ohjeellisena noudatettavaksi ja kehotti kaupunkiympäristön toimialaa ryhtymään hankekokonaisuuden toteuttamiseen. Toimialan tulee ottaa hankekokonaisuuden toteuttaminen huomioon vuosittain toimintasuunnitelman ja talousarvioehdotuksen valmistelussa.

Samalla kaupunginhallitus kehotti kaupunkiympäristön toimialaa asettamaan konkreettisia välitavoitteita lumen hallinnan kehittämiseksi ja lumen merenkaadon lopettamisen nopeuttamiseksi. Samalla tulee arvioida kaavailtujen toimien vaikutus helsinkiläisten arjen sujuvuuteen ja asuinympäristöön. Toteutuksessa on pyrittävä priorisoimaan ympäristön kannalta vähiten haitalliset toimet.

Hankekokonaisuudella tavoitellaan merkittävää lumenvastaanottokapasiteetin nostamista, talvihoidon parantamista ja kustannusten hillit-

17.06.2024

Pöytäkirjanote tarkas-
tamaton

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

semistä. Lumenvastaanottokapasiteetin nostamiseksi on vuoteen 2033 mennessä seuraavat tavoitteet:

1. Lumen maalle läjittämisen vastaanottoaikoja on käytettävissä yhteensä yhdeksän kappaletta,
2. Lumen sulattamiseen ja puhdistamiseen tarkoitettuja vastaanottoaikoja on käytettävissä yhteensä 21 kappaletta,
3. Lumen lähivarastointia varten on varattu kaupunkitilaa ajokais-
toilta, pysäköintipaikoilta, aukioilta ja puistoista,
4. Lumen merivastaanoton varajärjestelyn käyttöperiaatteet on
määritetty olosuhteille, jossa nykyiset ja tulevat merivastaanoton
korvaavat ratkaisut eivät riitä lumenhallinnan tarpeille,
5. Uutta liiketoimintaa on muodostunut lumen hallintaan ja lumen
hyödyntämiseen liittyen.

Helsingin kaupungin on mahdollista luopua lumen merikaadosta vasta kun edellä mainittujen hankkeiden toimenpiteet on täysimääräisesti toteutettu, alustavasti vuonna 2033. Hankkeiden konkreettiset välitavoitteet on sidottu kyseisten hankkeiden määrätietoiseen edistämiseen ja toteuttamiseen, jolloin vastaavasti merikaatoa voidaan vähentää.

Lumen merivastaanotto tarvitaan varajärjestelynä, sillä merikaatoa korvaavat ratkaisut eivät tule riittämään lumenhallinnan tarpeille haastavien lumijaksojen aikana. Muutoin alueen liikenneturvallisuus ja hälytysajoneuvojen liikkuminen vaarantuu.

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (kunnossapitolaki, 669/1978) annetun lain nojalla kadun kunnossapito kuuluu pääasiassa kunnalle. Kunnossapitolain mukaan jalkakäytävän talvikunnossapito ja sen vierelle kertyneiden lumivallien poistaminen kuuluu tontinomistajille. Kunta voi kuitenkin ottaa nämä velvoitteet hoitaakseen. Helsingissä ainoastaan keskustan alueella nämä velvoitteet on jätetty tontinomistajille. Hankekokonaisuudella varmistetaan edellytykset kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden hoitamiseksi.

Lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden toteuttamisen investointikustannukset ovat noin 100 miljoonaa euroa. Lisäksi on arvioitu, että lumenvastaanottoaikojen- ja tapojen muutoksien vuoksi käyttökustannukset tulevat kasvamaan merkittävästi merivastaanotosta luopumisen vuoksi.

Lumen merikaadosta luopuminen

17.06.2024

Pöytäkirjanote tarkas-
tamaton

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Helsingin kantakaupungin alueella on ollut 1990-luvulla lumen merikaadolle seitsemän eri paikkaa. Nykyisin merikaatoa on vain Hernesaaren kärjessä olevalta lumenvastaanotto paikalta. Hernesaaren merikaadon merkitys erityisesti Helsingin kantakaupungin lumenhallinnalle on ollut erittäin tärkeä ja sen merkitys ei tule vähenemään tulevaisuudessa.

Helsinki on edellä tarkemmin kuvatun lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden mukaan luopumassa suorasta merikaadosta vuoteen 2033 mennessä, kun uusi toteutettava lumensulatus- ja suodatuslaitteiden verkosto on saatu toteutettua. Laiteverkoston rakentuessa suora merivastaanotto vähenee vuosittain laitteiden käyttöönoton kautta.

Hernesaassa merikaatoa tarvitaan kuitenkin tulevaisuudessakin varavastaanottokeinoon lumen sulatus- ja suodatuslaitteiden kapasiteetti- rajoitusten takia turvaamaan kunnossapitolain edellyttämää runsaiden lumijaksojen aikaista kaupungin liikenneturvallisuutta ja hälytysajoneuvojen liikkumisen mahdollisuuksia erityisesti kantakaupungin osalta.

Merikaadon korvaavan lumensulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston toteuttaminen on kaupungin investointiohjelmassa vuosille 2025–2033. Verkoston toteuttaminen vaatii kaikkiin kohteisiin uutta maankäytön suunnittelua sekä niihin liittyviä päätöksiä ja luvituksen. Tulevien kohteiden osalta on riskinä, että maankäytön suunnittelussa ei löydetä sopivia kohteita lumen sulatus- ja suodatuslaitteille. Lisäksi on mahdollista ja odotettavissa, että lähes kaikista kohteista käydään päätöksiin ja luvittamiseen liittyviä valituskäsittelyitä eri oikeusasteissa. Valitusten käsittely voi viivästyttää laiteverkoston toteuttamista ja siten lumen merikaadosta luopumista.

Ympäristönsuojelulain muutoksen vaikutus Helsingin talvikunnossapidon edellytyksiin

Ympäristönsuojelulain muutos lumen merikaadon kieltämisen osalta tulee vaikuttamaan merkittävästi Helsingin talvikunnossapitoa koskevien kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden suorittamiseen sekä myös kykyyn suoriutua lain mukaisista velvoitteista.

Lumen merikaadon kieltämistä koskeva ympäristönsuojelulain muutos vaikuttaa oleellisesti ja lyhyellä aikataululla Helsingin ja erityisesti kantakaupungin lumilogistiikkaan, lumikuljetuksiin ja lumenvastaanoton järjestelyihin. Kantakaupungin alueelle ei ole perustettavissa merivastaanottoa korvaavia uusia paikkoja lumen läjittämiseksi maalle. Kantakaupungin osalta lumenvastaanotto tulevaisuudessa hoidetaan lumen sulatus- ja suodatuslaitoksilla, joita tarvitaan alustavien kapasiteettilaskelmien mukaan 21 kappaletta.

17.06.2024

Pöytäkirjanote tarkas-
tamaton

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Helsingin kaupunki on testannut lumen sulatus- ja suodatuslaitteita useamman vuoden ajan. Laitteiden tekniikka ei kuitenkaan ole vielä valmista eivätkä ne ole teknisesti valmiita kaupallisia laitteistoja. Laitteiden testaaminen on sisältänyt mm. energiankulutuksen ja sulatuskapasiteetin seuranta- ja tutkimusta, joilla energiankulutusta saadaan vähäisemmäksi sekä sulatus- ja suodatuskapasiteettia paremmaksi.

Helsinki on toteuttamassa sulatus- ja suodatuslaitteverkostoa lähivuosina alkaen vuonna 2025 ja verkosto saataneen valmiiksi vuonna 2033. Käytössä oleva sulatus- ja suodatuslaitteverkosto mahdollistaa Herne- saaren merivastaanotosta luopumisen. Toteutetun täyden sulatus- ja suodatuslaitteverkoston jälkeen lumen merivastaanottoa tarvitaan kuitenkin varavastaanottokeinona runsaslumisten jaksojen varalle, mikä tulisi mahdollistaa lainsäädännössä, jotta muun ohella kunnossapitolain mukaisista velvoitteista huolehtiminen olisi käytännössä mahdollista myös runsaslumisina jaksoina.

Lumen merikaadon kieltämisen ympäristövaikutukset Helsingissä

Ympäristönsuojelulain muutoksen osalta lumen merikaadon kieltämistä perustellaan ympäristöministeriön vuonna 2020 laatiman selvityksen ”Selvitys lumen mereen kaatamisen kieltämisestä” (Ympäristöministeriön julkaisuja 2020:25) perusteella mm. vesistöjen roskaantumisen vähentämisellä sekä toiminnan kansallisilla ja kansainvälisillä imagovaikutuksilla. Kyseisen selvityksen mukaan haitta-aineiden osalta lumenkaato vesistöihin ei todennäköisesti muodosta merkittävää kulkeutumisreit- tiä vesi- tai meriympäristöön. Tiesuola muodostaa korkeintaan paikalli- sen ja ajallisesti rajoittuneen ekologisen riskitekijän erityisesti sulamis- kauden alussa, eikä läjitettävä lumi sisällä niin suuria määriä raskasme- talleja, että siitä arvioitaisiin aiheutuvan merkittävää ympäristöriskiä. Ympäristöministeriön selvityksen mukaan on lisäksi todennäköistä, että lumen vähäisen typpipitoisuuden vuoksi rehevöitymistä lisäävä vaiku- tus on kokonaisuuden kannalta merkityksetön.

Helsinki on toteuttamassa lumenhallinnan kehittämisen hankeohjelman perusteella uusia lumenvastaanottoaikoja maalle läjittämistä varten sekä sulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston. Nykyinen teknologia ei mahdollista lumen sulamisveden täydellistä puhdistamista haitta- aineista sekä mikromuoveista. Mikromuovien osalta on mahdollisuus poistaa vain isoimmat yli 1,0 mm partikkelit ja pienimmät 0,001–1,0 mm partikkelit kulkeutuvat luontoon edelleen tehdyistä toimenpiteistä huoli- matta.

Uudet kohteet lumen maalle läjitystä varten suunnitellaan ja toteutetaan uusimmilla teknisillä ratkaisulla, joilla saadaan sulamisvesien roskai-

17.06.2024

Pöytäkirjanote tarkas-
tamaton

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

suutta merkittävästi vähennettyä. Yleensä lumen sulamisvesien reitit ohjautuvat taimenpurojen kautta mereen. Myös uudet lumen sulatus- ja suodatuslaitteistot purkavat sulamisvedet joko suoraan mereen tai hulevesiverkoston kautta mereen. Myös muut kaupungin purot, ojat sekä hulevesiverkosto purkautuvat suoraan mereen ilman roskien suodatusjärjestelmiä.

Lumikuljetusten osalta hiilidioksidipäästöt tulevat aluksi kasvamaan, koska lumen sulatus- ja suodatuslaitteiden verkostoa vasta toteutetaan ja lumen kuljetusmatkat pitenevät muille lumenvastaanottoaikoille. Lumen sulatus- ja suodatusverkoston valmistuttua hiilidioksidipäästöt voivat puolittua, kun lumenkuljetusmatkat lyhentyvät.

Merikaadon kieltämisen osalta kantakaupungin alueella lumenvastaanottokapasiteetti tulee heikentymään ja muun muassa katupölyn määrä tulee lisääntymään aiheuttaen terveystahaittoja alueella.

Ehdotetun lumen merikaadon kieltämistä koskevan ympäristönsuojelulain muutoksen osalta Helsinki joutuu toteuttamaan uusia paikkoja lumen maalle läjittämiseksi sekä sulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston. Koska nykyinen teknologia ei mahdollista kaikkien lumen sisältämien haitta-aineiden sekä mikromuovien pienimpien partikkeleiden poistoa, tulee Helsingin kaupunki tahtomattaan laajentamaan em. toimilla haitta-aineiden sekä mikromuovien leviämistä alueen taimenpuroissa, purkuojissa sekä useilla merialueilla kantakaupungin ympäristössä. Edellä kuvatuilla toimilla taimenten lisääntyminen uhkaa myös heikentää puroissa hiukkasten laskeutumisen vuoksi.

Lopuksi

Nykyisen Hernesaaren lumen merikaadon osalta ongelmat rajautuvat yhteen pisteeseen, jossa kaupunki on toteuttanut laajasti roskaantumisen estäviä toimenpiteitä. Hernesaaren lumenvastaanottoaikaalla kaupunki toimii 13.9.2023 saadun ympäristöluvan 237/2023 lupamääräysten mukaisesti. Ympäristönsuojelulain muutosesityksestä poiketen tällainen vastaava lupamenettely selkein lupamääräyksin tulisi mahdollistaa lainsäädännössä siten, että myös 1.3.2030 jälkeisenä aikana lumen merikaatoa olisi mahdollista varakeinona hyödyntää runsaslumisten jaksojen osalta liikenneturvallisuuden ja kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden noudattamisen varmistamiseksi.

Käsittely

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Helsingin kaupunki on tehnyt päätöksen hankekokoaisuudesta, joka tähtää lumen mereen kaadon lopettamiseen ja Hel-

17.06.2024

Pöytäkirjanote tarkas-
tamaton

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

singin omissa ympäristönsuojelumääräyksissä on määräyksiä kaikkien lumenvastaanottoaikojen ympäristövaikutusten lieventämiseksi. Helsingin ympäristönsuojeluviranomaisen arvion mukaan vaikutukset vesistöön voivat olla pahimmillaan suuremmat maalle sijoitetuilla lumenvastaanottoaikoilla kuin Hernesaaren lumenvastaanottoaikalla, johon tuen siitä, että maalla sijaitsevilta paikoilta epäpuhtauksia voi kulkeutua herkkiin pienvesistöihin.

Ympäristöministeriön oma arvioreportti nostaa meren kaadon ongelmien joukosta erityisesti imagohaitan, mutta ei arvioi vaikutuksia meren tilaan merkittäviksi.

Lumen vastaanottoaikoilta ei lähtökohtaisesti laissa edellytetä ympäristölupaa.

Helsingin kaupunki katsoo, että ympäristönsuojelulakia tulisi lumen meren kaadon kieltämisen lisäksi päivittää siten, että pysyville maalla sijaitsevilta lumen vastaanottoaikoilta edellytetään ympäristölupaa, jolloin myös kaikkien eikä vain yhden lumenvastaanottoajan vaikutuksia voitaisiin lieventää.

Kannattaja: Marcus Rantala

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Lumen kaadon osalta haluamme olla vielä yksiselitteisempiä. Esittäisimme vastaesityksen, jossa lausunnon tekstikohta:

"Helsingin kaupunki ei kannata ympäristönsuojelulakiin ehdotettua muutosta lumen merikaadon täysimääräisen kieltämisen osalta. Lisäksi kaupunki toteaa, että muutoksen yhteydessä esitetyt siirtymäajat ovat liian lyhyet.

Runsaslumisten jaksojen aikana lumen merenkaato on Helsingin kantakaupungissa välttämätön varakeino, joka tulee olla talvikunnossapidon käytettävissä poikkeuksellisina ajanjaksoina. Mikäli laki tulee voimaan muutosehdotuksen mukaisesti, ei kaupunki todennäköisesti kykene runsaslumisisten ajanjaksojen aikana ylläpitämään kunnossapitolain edellyttämää tasoa ja tämä vaarantaa liikenneturvallisuuden ja hälytysajoneuvojen liikkumisen Helsingin kantakaupungin alueella 1.3.2030 alkaen.

Lumen merikaadon mahdollisuus tulee muutosehdotuksesta poiketen säilyttää lainsäädännössä viimesijaisena keinona runsaslumisia jaksoja varten myös 1.3.2030 jälkeisenä aikana."

Korvataan muotoilulla:

17.06.2024

Pöytäkirjanote tarkas-
tamaton

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

”Helsinki kannattaa ympäristönsuojelulakiin ehdotettua muutosta lumen merikaadon täysimääräisen kieltämisen osalta. Lakiin ehdotettuja siirtymäaikoja on syytä kuitenkin arvioida jatkovalmistelussa.”

Kannattaja: Anni Sinnemäki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 1

Mika Raatikainen

Ei-äännet: 14

Paavo Arhinmäki, Juha Hakola, Shawn Huff, Minja Koskela, Minna Lindgren, Otto Meri, Lauri Muranen, Tuulia Pitkänen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 1 - 14.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 1

Mika Raatikainen

Ei-äännet: 14

Paavo Arhinmäki, Juha Hakola, Shawn Huff, Minja Koskela, Minna Lindgren, Otto Meri, Lauri Muranen, Tuulia Pitkänen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 1 - 14.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641

Y-tunnus
0201256-6

17.06.2024

Pöytäkirjanote tarkas-
tamaton

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

- 1 Lausuntopyyntö 25.4.2024
- 2 Lausuntopyyntö 25.4.2024, liite, HE_YSL

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ympäristöministeriö

Pöytäkirjanote on lähetetty asianosaiselle 18.6.2024.

Kaupunginhallitus